

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет юридичний
Кафедра правосуддя та філософії

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

Правознавство

(вибірковий)

Реалізується в межах освітньої програми _____ **Економіка** _____
(назва)

за спеціальністю **051 Економіка**
(шифр, назва)

на першому рівні вищої освіти

Суми – 2024

Розробник:

Юрій КОТВЯКОВСЬКИЙ, доцент, к.ю.н., доцент, завідувач
кафедри правосуддя та філософії

Розглянуто, схвалено
та затверджено на
засіданні кафедри
правосуддя та
філософії
(назва кафедри)

протокол від 10.06.2024 № 13

Завідувач
кафедри

(підпис)

Юрій
КОТВЯКОВСЬКИЙ

Погоджено:

Гарант освітньої програми

(підпис)

Ольга КОВАЛЬОВА

(ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма

(підпис)

Маргарита ЛИШЕНКО

(ПІБ)

Рецензія на робочу програму (додається) надана:

Володимир
БОРИШКО

(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
лицензування та акредитації

Н. Б. Іван
(підпис)

Надія Іванівна
(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 20.06. 2024 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ				
1.	Назва ОК	Правознавство		
2.	Факультет/кафедра	Юридичний/правосуддя та філософії		
3.	Статус ОК	Вибірковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)	051 Економіка		
6.	Рівень НРК	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, НРК — 6 рівень		
7.	Семестр та тривалість вивчення	5 семестр		
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5		
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл – 90 годин	Контактна робота(заняття)		Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	
	Заочна форма навчання	10	10	130
10.	Мова навчання	Державна (українська)		
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Котвяковський Юрій Олександрович, к.ю.н., доцент, завідувач кафедри правосуддя та філософії		
11.1	Контактна інформація	Кабінет 132г, e-mail: yurkot@ukr.net, консультації щочетверга 12.15-13.00		
12.	Загальний опис освітнього компонента	<p>Правознавство є базовою освітньою компонентою для підготовки спеціалістів різних галузей. Вона має за мету є формування у студентів правосвідомості та правової культури, що має важливе значення для розбудови правової держави та громадського суспільства в Україні. Велике значення у світі цього набувають правове виховання та правова освіта. Без глибоких знань прав і свобод людини та громадянина, основ чинного законодавства еволюційний розвиток суспільства значно ускладнюється. Отримані знання та спеціальні фахові компетенції за освітнім компонентом сприяють забезпеченню наступних програмних результатів навчання:</p> <p>ПРН 1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.</p> <p>ПРН 10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.</p>		

		<p>ПРН 11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.</p> <p>ПРН 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.</p> <p>ПРН 18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.</p>
13.	Мета освітнього компонента	<p><i>Мета освітнього компонента:</i> надання студентам знань з загальної теорії держави та права, основ деяких спеціальних галузей права, а також підвищення рівня правових знань у студентів, їх правосвідомості та правової культури.</p> <p>Для досягнення зазначеного направлено вивчення даної освітньої компоненти, що сприяє оперативному і творчому опануванню, а також застосуванню в практичній діяльності сучасних норм чинного законодавства України.</p>
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	<p>1. Освітній компонент базується на вивченні освітніх компонент: Історично-філософські студії, Громадянська освіта</p>

15.	Політика академічної доброчесності	<p>Політика академічної доброчесності під час викладання курсу «Актуальні проблеми цивільного процесу» послуговується принципам, визначеним Законом України «Про освіту», Кодексу академічної доброчесності Сумського НАУ, іншим локальним актам (повний перелік нормативних документів розміщений на сайті університету https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/).</p> <p>Оволодіння здобувачами знань з курсу має відбуватись із дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права; містити посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; містити достовірну інформацію про результати власної наукової діяльності, використані методики досліджень. Недопустимим під час навчання (згідно ст. ч. 4 ст. 42 Закону України «Про вищу освіту»), є використання здобувачами:</p> <ul style="list-style-type: none"> академічного плагіату - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства; самоплагіату - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів; фабрикації - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях; фальсифікації - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень; списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання; обману - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування; хабарництва - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі; вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання. <p>За порушення академічної доброчесності здобувачі можуть бути притягнені до такої академічної</p>
-----	------------------------------------	--

		<p>відповідальності, як: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження освітнього курсу; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.</p>
--	--	---

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Як оцінюється РНД
ДРН1. Розуміти визначення основних категорій правознавства	Практичні заняття 1-2
ДРН2. Здатність розуміти зміст і сутність політико-правової системи сучасної України та закономірності її розвитку.	Практичне заняття -3
ДРН3. Застосовувати отримані знання про державу як основний інститут політико-правової системи України, розуміти поняття, ознаки та функції держави, а також ознаки та принципи правової держави, основні категорії різних галузей права	Практичне заняття 4
ДРН 4. Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку та аналіз інформації з різних джерел для формування банку даних у професійній діяльності.	Практичне заняття – 5
ДРН5. здатність застосовувати теоретичні знання і приписи нормативно-правових актів у практичній діяльності	Практичні заняття 6-7

2. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література ¹	
	Аудиторна робота		Самостійна робота		
	Лк	Пз			Лаб. з.
Тема 1. Основи теорії держави. 1. Поняття держави та її ознаки. 2. Характеристика функцій держави. 3. Апарат держави як система державних органів. 4. Місце апарату в механізмі держави. 5. Поняття і види форми держави. 6. Поняття та ознаки правової держави.	2			20	6.1.1.-6.1.8 6.2.1. 6.3.1 6.3.3.
Тема 2. Основи теорії права. 1. Соціальні норми та їх система. 2. Співвідношення правових і соціальних норм. 3. Поняття та ознаки права.	2	2		22	6.1.1.-6.1.8 6.2.1. 6.3.1 6.3.3.

¹ Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

<p>4. Загальна характеристика джерел права.</p> <p>5. Поняття системи права як внутрішньої організації.</p> <p>6. Загальна характеристика форм реалізації норм права.</p> <p>7. Правові відносини.</p> <p>8. Правопорушення.</p>					
<p>Тема 3. Основи конституційного права України.</p> <p>1. Історичний розвиток конституційного права в Україні.</p> <p>2. Загальні засади конституційного права України: поняття, предмет та джерела.</p> <p>3. Поняття конституційного ладу.</p> <p>4. Основні принципи конституційного ладу в Україні.</p> <p>5. Громадянство України.</p> <p>6. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні.</p>	2	2		22	6.1.1.-6.1.8 6.2.1. 6.3.1 6.3.3.
<p>Тема 4. Основи трудового права України.</p> <p>1. Поняття, предмет, принципи, джерела трудового права. Поняття, зміст, суб'єкти трудових правовідносин.</p> <p>2. Загальні положення та зміст колективного договору. Поняття, сторони, умови та види трудового договору.</p> <p>3. Порядок прийняття на роботу. Підстави розірвання трудового договору.</p> <p>4. Робочий час та час відпочинку.</p> <p>5. Дисциплінарна відповідальність за порушення трудової дисципліни.</p>	2	2		22	6.1.1.-6.1.8 6.1.14 6.2.1. 6.3.1 6.3.3. 6.3.22
<p>Тема 5. Основи цивільного права України.</p> <p>1. Поняття, предмет, принципи, джерела цивільного права України.</p> <p>2. Фізичні та юридичні особи як суб'єкти цивільного права.</p> <p>3. Поняття, ознаки, класифікація правочинів.</p> <p>4. Умови дійсності правочинів.</p> <p>5. Форма та умови укладання.</p> <p>6. Загальні положення про право власності.</p> <p>7. Відповідальність у цивільному праві.</p> <p>8. Загальні положення спадкового права України.</p>	2	2		22	6.1.1.-6.1.8 6.2.1. 6.3.1 6.3.3. 6.3.21
<p>Тема 6. Основи адміністративного права України.</p> <p>1. Поняття, предмет, принципи, джерела адміністративного права України.</p> <p>2. Суб'єкти адміністративного права.</p> <p>3. Форми і методи державного управління.</p>		2		22	6.1.1.-6.1.8 6.2.1. 6.3.1 6.3.3. 6.3.21

4. Адміністративне правопорушення та адміністративна відповідальність.					
5. Управління в галузі агропромислового комплексу.					
Всього	10	10		130	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН1. Розуміти визначення основних категорій правознавства	<ul style="list-style-type: none"> - проведення лекційних та практичних занять мультимедійними презентаціями до кожної з тем - рішення ситуативних задач, виконання індивідуальних, сильних завдань, розігрування ролей, діловій ігри. - ситуаційне дослідження; - обговорення на заняттях; - ділові ігри. 	4	<ul style="list-style-type: none"> - опрацювання незнайомих (нових) термінів та складання власного термінологічного словника; - додаткове опрацювання лекційного матеріалу. - тестування, анкетування, реферат, консультація, письмова робота 	26
ДРН2. Здатність розуміти зміст сутність політико-правової системи сучасної України та закономірності її розвитку.	<ul style="list-style-type: none"> - проведення лекційних та практичних занять мультимедійними презентаціями до кожної з тем - практичних занять, аналіз практичних ситуацій, - рішення ситуативних задач, виконання індивідуальних, сильних завдань, розігрування ролей, - ділової ігри. 	4	<ul style="list-style-type: none"> - додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем; - аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань та написання ґрунтовних висновків до роботи. 	26
ДРН3. Застосовувати отримані знання про державу як основний інститут політико-правової системи України, розуміти	<ul style="list-style-type: none"> - проведення лекційних та практичних занять мультимедійними презентаціями до кожної з тем - аналіз практичних ситуацій, - рішення ситуативних задач, виконання індивідуальних, сильних завдань, розігрування ролей, - ділової ігри. 	4	<ul style="list-style-type: none"> - Додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем; - аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань та написання ґрунтовних висновків до роботи 	26

поняття, ознаки та функції держави, а також ознаки та принципи правової держави, основні категорії різних галузей права				
ДРН4. Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку та аналіз інформації з різних джерел для формування банку даних у професійній діяльності.	<ul style="list-style-type: none"> - аналіз практичних ситуацій, - рішення ситуативних задач, виконання індивідуальних, сильних завдань, розігрування ролей, - ділової гри. 	4	<ul style="list-style-type: none"> - додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем; - аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань та написання ґрунтовних висновків до роботи 	26
ДРН5. Здатність застосовувати теоретичні знання і приписи нормативно-правових актів у практичній діяльності	<ul style="list-style-type: none"> - проведення лекційних та практичних занять мультимедійними презентаціями до кожної з тем - рішення ситуативних задач, виконання індивідуальних, сильних завдань, розігрування ролей, ділової гри. - ситуаційне дослідження; - обговорення на заняттях; - ділові гри. 	4	<ul style="list-style-type: none"> - додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем; - аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань та написання ґрунтовних висновків до роботи 	26

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1	Модуль 1	50 балів/50%	До 7 тиждень
1.1	Тестування	10 балів /10%	До 7 тижня
1.2	Усні опитування	10 балів /10%	щотижня

1.3	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) по кожній темі	10 балів /10%	щотижня
1.4	Колоквіум	10 балів /10%	До 7 тижня
1.5	Написання контрольної роботи за результатами вивчення теоретичного матеріалу	10 балів /10%	До 7 тижня
3.	Модуль 2	50 балів/50%	18 тиждень
3.1	Тестування	10 балів /10%	До 18 тижня
3.2	Усні опитування	10 балів /10%	щотижня
3.3	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) по кожній темі	10 балів /10%	щотижня
3.4	Колоквіум	10 балів /10%	До 18тижня
3.5	Написання контрольної роботи за результатами вивчення теоретичного матеріалу	10 балів /10%	До 18 тижня

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент ²	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ³
Усні опитування	0-3 балів	3-5 балів	6-9 балів	10 балів
	<i>Студент не орієнтується у теоретичному матеріалі теми.</i>	<i>Студент не достатньо орієнтується у теоретичному матеріалі.</i>	<i>Студент достатньо орієнтується у теоретичному матеріалі.</i>	<i>Студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі.</i>
Написання контрольної роботи за результатами вивчення теоретичного матеріалу	0-3 балів	3-5 балів	6-9 балів	10 балів
	<i>Студент не орієнтується у теоретичному матеріалі теми, задачі не виконано або виконано не вірно</i>	<i>Студент не достатньо орієнтується у теоретичному матеріалі, виконано не всі задачі або виконано з помилками.</i>	<i>Студент достатньо орієнтується у теоретичному матеріалі, задачі виконані з незначними помилками.</i>	<i>Студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі, всі задачі виконані без помилок</i>
Практичний кейс (підготовка, презентація, захист)	0-3 балів	3-5 балів	6-9 балів	10 балів
	<i>Вимоги щодо завдання не виконано</i>	<i>Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми</i>
Колоквіум	0-3 балів	3-5 балів	6-9 балів	10 балів
	<i>Теоретичні відповіді не точні не вірні</i>	<i>Відповіді надані не на всі питання</i>	<i>Завдання виконані з незначними</i>	<i>Всі завдання виконано, студент добре</i>

² Зазначити компонент сумативного оцінювання

³ Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

		<i>колоквіуму,</i>	<i>помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі</i>	<i>орієнтується в теоретичному матеріалі</i>
Модульний контроль (тест множинного вибору)	0-1 бал	2-3 бали	3-4 балів	5 балів
	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	На кожному практичному занятті
2	Обговорення та оцінювання студентами виконаних практичних завдань	на практичних заняттях
3	Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань	На консультаціях
4	Оцінювання результатів колоквіуму	8,15 тиждень
5	Оцінювання письмових робіт	8, 15 тиждень

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела (Підручники, посібники, монографія)

1. Правознавство: навчальний посібник, за заг. ред. С.В. Петкова. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2020. 360 с.
2. Гапотій В.Д., Слишик О. Основи права: підручник. 2-ге вид. Із змінами та доп. Мелітополь: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2019. – 882 с.
3. Правознавство: навч. посібник / Алла Анатоліївна Герц, Степан Йосипович Кравчук. - К. : Кондор, 2018. 280 с.
4. Правознавство: Підручник для студентів внз / Волошкевич Г.А., Джолос С.В., Дробот Ж.А. та ін. Черкаси, 2019. 686 с.

6.1. Методичне забезпечення

1. Кравцова Т.М. Правознавство: Конспект лекцій. Суми, 2021 рік, 60 ст.
2. Кравцова Т.М. Правознавство: Методичні рекомендації для виконання практичних занять. Суми, 2021 рік, 30 ст.
3. Кравцова Т.М. Правознавство: Методичні рекомендації для виконання самостійної роботи. Суми, 2021 рік, 30 ст.

6.2. Інші джерела (Нормативно-правові акти):

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р// ВВР, 1996, № 30, ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // ВВР, 2003, №№ 40-44, ст.356.
3. Кодекс законів про працю України. Кодекс України; Закон, Кодекс від 10.12.1971 № 322-VIII // ВВР, 1971, додаток до № 50, ст. 375
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Кодекс України; Закон, Кодекс від 07.12.1984 № 8073-X // ВВР, 1984, додаток до № 51, ст.1122

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Кодекс України; Закон, Кодекс від 07.12.1984 № 8073-X // ВВР, 1984, додаток до № 51, ст.1122

Додаток 2

Рецензія на робочу програму (силабус)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою			
Результати навчання за освітнім компонентом відповідають НРК			
Результати навчання за освітнім компонентом відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)			
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення			
Результати навчання стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної програми дисципліни)			
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання			
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження			
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету			
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом			
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента			
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання			
Література є актуальною			

Рецензенти:

Член проектної групи ОП

Експертна
(назва)

Лешкал. В. проф
(ПІБ)

(підпис)

Викладач кафедри

правознавства
(назва)

Вітасій
(ПІБ)
Бориско

(підпис)